

DEKLARACE CENTRA EXPERIMENTÁLNÍHO DIVADLA

Dnešním otevřením dveří vstupuje do veřejného života Centrum experimentálního divadla v Brně.

Cesta k vyslovení této jednoduché věty byla dlouhá a nesnadná. Plodovou vodou zárodku, z něhož postupně vyrůstal model Centra, bylo počáteční sebepojmenování divadla Husa na provázku jako pokusu překračujícího hranice divadla směrem ke kulturnímu hnutí.

O devatenáct let později, ke konci měsíce srpna 1986 se zrodil ve starém moravském mlýně nedaleko rakouských hranic první model Centrum experimentálního divadla jakožto dramaturgické naplnění prostor budoucího komplexu Divadla na provázku, který v té chvíli byl pouhým snem, abstrakcí, plánem na papíře. O dva roky později se připojuje HaDivadlo. Centrum experimentálního divadla bylo v té době chápáno jako obranné sourozenství dvou bojujících, a tím pádem i ohrožených divadel.

V nově se utvářející společnosti po listopadu 1989 bylo možné tento model zveřejnit a v jednotlivostech začít naplňovat, zároveň ho ale bylo nutno v nových podmínkách znovu promyslet. Poté, co byla zodpovězena otázka svobody, zákonitě před námi vyvstávají další základní otázky: jaké jsou naše kořeny, v jakém kulturním prostoru žijeme, jaká je jeho totožnost, jak je v tomto prostoru viděn a chápán okolní svět a jak se tento prostor jeví okolnímu světu.

V tomto smyslu bude Centrum experimentálního divadla nejen svazkem dvou divadel rozvíjejících vedle sebe a pod svými vlastními jmény své vyhraněné tvůrčí programy, ale chce postupně dle možností poskytovat dočasné přístřeší jiným divadelním pokusům, chce ve svých divadelních prostorách hostit příbuzná divadla česká, slovenská i zahraniční, chce být prostorem pro mezinárodní festivaly a duchovním podnikem, v němž tvorba divadelní je sice vřícím epicentrem, který však svou aktivitu rozvíjí i v širším kulturním prostoru. Centrum experimentálního divadla, jehož mozek bude sídlit v Domě pánů z Fanalu, bude zastřešovat projekty všech druhů umění, alternativní kultury, projekty výzkumné v oblasti kulturních tradic, projekty filozofické, antropologické, umělecko a sociálně historické, i projekty vzdělávací na okrajích humanitních věd. Bude hledat jejich příbuznosti, spojení a přesahy. Základním filozofickým východiskem tohoto programu je: **hledání, výzkum a ožívání střeoevropské kulturní identity**. V tomto smyslu by se centrum chtělo stát jedním z průsečíků alternativních kulturních proudů ve střední Evropě. Chtělo by se stát tvůrčím a výzkumným ohniskem, kde by byla umělecky i badatelsky ohledávána podstata, kořeny a hranice tohoto kulturně smíšeného duchovního prostoru.

Toto brněnské, československé a střeoevropské kulturní centrum by vždy chtělo působit dvěma směry - chtělo by vyzařovat i absorbovat. Experimentální variace na střeoevropskou kulturní tradici by se zde měly představovat československé veřejnosti, Evropě a světu, stejně jako evropská a světová umělecká a kulturní hnutí, tendence a ideje by se tu měly zjevovat střední Evropě.

Věříme, že na naplňování programů Centra experimentálního divadla se budou postupně podílet všechny alternativní kulturní iniciativy, které sehrály rozhodující roli

v udržování kulturní identity v Československu v posledním dvacetiletí, ale i ty dosud nezrozené. Doufáme, že se na nich budou podílet naši minulí, současní i budoucí přátelé a spolupracovníci, umělci, filozofové a historici, divadla i kulturní centra, a to domácí i zahraniční.

Etickým východiskem všeho konání tohoto centra by mělo být: **hledání nové tolerance**. Tolerance dnes tolik potřebné pro naši zem, pro střední Evropu, pro celý svět.

V duchu těchto zásad a předsevzetí i v duchu tradice dosavadní tvorby obou divadel neskrývá Centrum experimentálního divadla avantgardní, "konzervativně avantgardní" směřování, ale staví se do pozice předsunuté hlídky na cestách k navazování roztržených kulturních kontinuit, k nahmatávání a obnovování rozrušeného řádu a k vyvolání atmosféry (ducha) kulturní tolerance, v níž by tento prostor tvořilo smíšení národů, národností, vyznání a zájmů.

PETR OSLZLÝ

V Brně dne 11. ledna 1992